

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Iustitia Et Iure, Continens Tractatus De Prudentia, Fortitudine, &
temperantia, de Ieiunio, & Iustitia generaliter sumpta, de Iustitia
commutativa, nempe de Pactis, & Contractibus in genere, de Promissione,
& Donatione liberali, de Commodato, & Deposito, de Mutuo, & Vjura, de
Emptione, & ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

XXVII. Qualiter pecces mutuum sub vsuris exigens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76677](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76677)

quo lege charitatis obligaris malum proximi vitare si commode potes.

3 Attamen si partes mutantur peras contra charitatem peccabis, quoties mutantem auertere a peccato committendo facile potuit. Sed an contra iustitiam & sub obligatione restituendi non ita constat. Nam Syuect. verb. usura 7. quest. 8. Gab. 4. d. 15. quest. 11. ar. 2. conclus. 3. Ioann. Medina quest. 4. de usur. Summa confessor. lib. 2. tit. 7. quest. 71. T. olect. lib. 5. cap. 6. Eman. Saa. in antiqua edit. verbo usura. num. 11. tenent ex eo tantum quod suadeas, vel consulas vlturas, vel pecuniam ad vlturas concedas obligatum non esse restituere, quia non videtur efficax causa damni, maxime cum mutuatarius possit a restitutione vlturarum abstinere.

4 Sed merito contrarium docuerunt Sotus 6. de iustitia quest. 1. ar. 4. in fine. Nauarr. cap. 17. numer. 267. Paludan. d. 15. quest. 2. ar. 3. Salon. 2. 2. quest. 78. ar. 3. controuers. 11. Arag. c. 2. ar. dubit. vlt. Bañes, dubit. ar. 5. Valen. disput. 5. quest. 2. p. 3. Vega, verbo usura. casu 39. & 43. Molina disput. 33. 1. Salas, tractat. de usur. dubit. 44. Eman. Saa. in noua edit. d. c. io verbo usura. numer. 12. & alij communiter. Fundamentum est, quia satis efficax causa damni medio consilio & persuasione, & pecunie accommodatione continetur. Neque obest quod mutuatarius excusare restitutionem possit, quia satis est quod tuo consilio fueris causa ne ipse excuset, sicuti mutuanus ad restitutionem tenetur, eo quod vlturam petat, & recipiat, tamen mutuatarius ab illis dandis abstinere possit. Quae doctrina a fortiori procedit de proxenctis, vulgo corredores qui mutantis partes agunt quorunt mutuatarios, quos ad percipiendum mutuum sub vlturis suadent &c. quia satis efficax vlturam causa sunt. Sicuti praecitati Doctores docent, quidquid in contrarium sentiat Syuect. verbo usura 7. quest. 3.

5 Quoad deponentem, seu mutantem pecuniam ei quem existimas iis ad vlturas fore vlturum, tract. 6. de charit. disput. 6. pun. 13. dixi, si abique causa graui deponas, vel mutans te peccatum contra charitatem, prepedi tamen non peccare contra iustitiam, neque obligationem restituendi habere: quoque alius relatis docet in praesenti Ioann. de Salas, tractat. de usur. dubit. 44. numer. 5. Lessius lib. 1. cap. 20. dub. 21. in fine Eadem disputat. 11. tradidit qualiter vlturarius locare domus prohibuit sit.

6 Domini temporales, Iudices, Aduocati, qui statuto, praeccepto, patrosino caute sunt vt vltur soluantur, vel soluta, & repetita non restituunt peccatum committunt iniustitiam cum obligatione restituendi in defectum eorum qui vlturas receperunt. Ad idem est, si non expellant a suis locis vlturas excentes cum commode possint de quibus, caput per miserabilem de usur. & cap. 1. eodem tit. in 6. & Clement. ex graui de vlturis. Et Extrauag. Pauli III. qua incipit Cyprius. Quare probandum non est quod Eman. Saa. verbo usura. numer. 1. in antiqua edit. & in noua expunctum absolute inquit, quod Domini temporales possint ob bonum publicum cogere soluere promissas vlturas. Est enim contra Innocent. in cap. 4. de vlturis, & contra supradictos Textus nisi forte intelligatur intercedente graui necessitate Reipublicae, qua stante inquit Salas, tractat. de usur. dub. 44. n. 6. in fine, superior Saa doctrina sustineri poterit. Constat Nauarr. l. 5. tit. de iudic. & Sarracen. cons. 3. num. 7. & 8. Azor lib. 8. in fine. cap. 2. 3. 4. dub. 3. quos refert, & sequitur Lessius lib. 2. cap. 10. dubit. 12. num. 179.

7 Tabelliones conficiunt vlturam instrumentum vi cuius vlturae exigi possunt, vel quia est palliatum, vel quia illis in locis vlturae permittuntur contra iustitiam peccant, & ad restitutionem tenentur. Secus est si instrumentum eius conditionis sit, vt apertas vlturas contineat, & vi illius potius mutuanus punietur quam vlturas recuperabit Sic ex communi tradit Mol. disp. 331. T. olect. lib. 5. cap. 36. Eman. Saa verbo usura. num. 14. Salas dubit. 44. num. 7. Quod dictum est de Tabellione dicendum est de testibus ad confessionem instrumenti adductis: in eo enim euentu quo Tabellio peccatum committit ad restitutionem obligatur, testes astringuntur. Amanuensem autem vlturas scribentem excusant Sotus 6. de iustit. quest. 1. ar. 4. in fine. Mol. disp. 331. §. negotiorum ad restitutionem, quia parum vel nihil ad vlturam exactiorem concurrunt. Sed rectius Nauarr. op. 17. n. 267. Valen. disp. 5. quest. 28. p. 3. Salas dub. 44. n. 13. ad restitutionem obligant, si ea scriptura eius conditionis sit, vt fidem faciat, virtuteque illius exigi fauus possit.

8 Qui vero nomine alterius facerantur, vt sunt feneratorum actores, seu factores non est dubium in defectum suorum dominorum ad restitutionem obligatos esse, quia sunt efficax causa exactiōnis vlturarum. Sicuti tradunt Syuect. verbo usura 7. Nauarr. c. 17. n. 267. Molina disp. 331. circa finem Salas aliis relatis, num. 11.

Eos autem qui nudam tantum ministerium in vlturam exactiōne exercent, vt sunt famuli qui ex mandato suorum dominorum mutuum sub vlturis deferunt, vlturas exigunt & recipiunt excusant ab iniustitia, & restitutione Syuect. verbo usura. §. 9. 4. Saa vlturae numer. 13. Vega casu 18. Tabiena 7. quest. 9. & alij eo quod exactiōni vlturarum, vel causa nulla sit, vel tantum materia

is, & per accidens. Securus tamen oppositum docuit Medina 9. 4. de usur. Valen. disp. 5. quest. 21. p. 3. Mol. disp. 331. circa finem Salas dubit. ar. 44. numer. 12. Illud est certum custodientem praecise vlturam pecuniam nullatenus ad restitutionem teneri, nisi iniuste impediatur mutuatarius illius receptionem, quia illa materialis causa neque est causa quod mutuatario vlturae exigantur, cum iam supponatur exacta, neque est causa quod mutuatario non restituatur. Solum enim tendit ad rem securam habendam, & ab interitu defendendam. Quare non tenetur clauem mutuatario concedere, vt vlturas solutas recuperet, alioque modo illas offerre, Salas numer. 14.

Ad extremum oblerua cooperatores vlturam plerumque a peccato, & restitutionis obligatione excusari quia bona fide procedunt ignorantes contractum vlturam esse. Obligatos vero ad restitutionem saepe excusari ex voluntate mutuatario nolentium eam illis imponere obligationem, vt ipote qui nullum commodum accepterit. Vt aduertit Molina dicta disputat. 331. circa finem. Salas dubit. ar. 44. num. 15. Lessius lib. 2. c. 20. dub. 21. n. 183.

PUNCTUM XXVII.

Qualiter peccet mutuum sub vlturis exigens?

- 1 Mutuum quatenus vlturarium nunquam licet peti, bene tamen saepe mutuum quod sub vlturis est concedendum.
- 2 Petere a non parato communis sententia tenet esse mortale, si absque vlla graui causa fiat.
- 3 Petere a parato plures a mortali excusant, esto absque vlla necessitate, imò ad insumendum in prauos vsus petatur.
- 4 Verius videtur oppositum.

Constat ex his quae diximus tract. 6. de charit. disp. 6. punct. 10. & tract. 14. de iuram. disp. 1. punct. 10. nunquam tibi licere petere mutuum vlturarium formaliter, bene tamen posse petere mutuum quod sub vlturis conceditur, quia in priorum petitione petis, & intendis illicitum. In secunda tamen petis quod licite praestari potest.

Sed quibus in euentibus licita sit, vel illicita haec petitiō non conueniunt Doctores Nam diuersimode loquuntur, cum haec petitiō sit a feneratoro parato, vel imparato. Si a non parato exigas communior sententia quam refert, & sequitur Molin. disput. 335. conclus. 4. & 5. Salas, tractat. de usur. dub. 48. n. 7. & 8. asserit te mortaliter peccaturum, si abique difficultate graui potuisti vitare, quia lex charitatis in Deum, & proximum te astringit ad vitandum peccatum, quod facile vitare potes. Non me latet plures Doctores contrarium minus recte sentire.

Si autem ab eo quem scis paratum esse non aliter mutuum concessurum quam sub vlturis, si petas abque necessitate, seu vtilitate, imò si peteres ad insumendum in ludis, comestationibus & voluptatibus non defunt Doctores existimantes solum esse peccatum veniale, Caiet. 2. 2. quest. 78. ar. 4. post princip. & in summ. verbo usura. cap. penult. Nauarr. cap. 17. numer. 261. Sotus lib. 6. de iustit. quest. 1. ar. 5. post princip. dubit. 1. Eman. Saa in priori edit. verbo usura. numer. 5. Armilla numer. 38. Vega casu 46. & 47. T. olect. lib. 5. cap. 37. Arag. 2. 2. quest. 78. ar. 4. dub. 1. conclus. 2. Salas, dubit. 48. numer. 8. & probabile reputat Sanchez lib. 3. in decal. cap. 8. numer. 23. Molin. disputat. 335. circa med. Ducuntur, quia ea petitione occasionem praebes feneratori modici prauidicij: spirituales, eam iam in voluntate saltem habituali constitutus sit.

Ceterum verius existimo te sic petentem mortale peccatum committere, si petitiō mutui necessaria, vel commoda non sit, vti non est censenda quae in fines illicitos dirigitur, probo quia praebere occasionem executionis prauae voluntatis, & peccati, quod nullatenus in opus externum prodiret abique vlla causa honesta diuinum honorem offendi, & charitatem laedit. Sicuti tradunt post alios Palacios. 4. de contractibus cap. 10. Syuect. verbo usura 7. quest. 1. Angel. 2. num. 2. Tabien. 8. num. 2. & 3. Valen. 9. 2. 1. punct. 4. Bañes 2. 2. q. 78. art. 4. dub. 3. Mol. disp. 335. conclus. 3. & alij.

PUNCTUM XXVIII.

Qui sint Iudices criminis vlturarum?

- 1 Quasiō de iure, & de facto agitari potest.
- 2 Si de facto agitur Iudex saecularis, iudicare vlturarium licetum potest.
- 3 Ecclesiasticus etiam potest.
- 4 Si quasiō agatur de iure sumitur, & immutabiliter solius Pontificis est cognitio, ac probabilis etiam pertinere ad licetum iudicem potest.

5 Posita